

Eva Dušková 5.3.2019

Rostlinolékařské zásahy v botanických zahradách

Zákonné předpisy

Registrace a rozšířená registrace přípravků

Vlastnosti přípravků

Dávkování

Kombinace (zoocid + fungicid)

Jaké přípravky použít ve sbírkách – veřejná zeleň?

Veřejná zeleň – okrasné rostliny a Rozšířené použití
přípravků - vyhledávání u příbuzných rodů rostlin i škůdců v registru

Ekvivalentní pojmy uvedené v Registru přípravků 2019:

- a) Lesní dřeviny x lesní porosty x lesy
- **b) okrasné rostliny a lesní dřeviny zahrnují i okrasné dřeviny v okrasných a lesních školkách, také v technických výsadbách ve volné krajině – stromořadí, větrolamy atd.**
- c) přípravky povolené v okrasných, ovocných a lesních školkách
- d) přípravky povolené pro použití v sadech lze použít i v okrasných a ovocných školkách nad 150 cm
- e) použití v trávníku (hřiště, park, golf aj.) umožňuje použití ve všech ostatních typech trávníku

Vlastnosti přípravků

Příklady (informace v registru a u registrantů):

Abamectin -Vertimec –proniká translaminárně, požerový a kontaktní (krátce) nervový jed, široké spektrum účinnosti – hmyz (mšice, molice, ploštice, pilatky apod.) i svilušky, roztoči

Neonikotinoidy (např. Mospilan) systémový, žaludeční a nervový jed, krátce i kontaktní široké spektrum hmyzumšice, molice třásněnky, housenky, brouci

Pyretroidy – velká skupina přípravků, dotykové, požerové a kontaktní insekticidy, dlouhá persistence (3 – 5 týdnů) na povrchu listů nejsou selektivní

Azoly (DMI)– velká skupina fungicidů, systémové a hloubkové, široké spektrum

Strobiluriny- zabraňují klíčení spór – vznik rezistence

Účinnost přípravků na ochranu rostlin

- **Skutečná účinnost** - v registru není uváděna resistance, naprostý problém jsou specifické choroby a škůdci, kteří se nevyskytují na „velkých“ plodinách – vyhledávat botanicky podobné rostliny i škodlivé činitele
  - **Rozsah a ovlivnění účinnosti:**
    - teplota** (systémové, kontaktní, požerové aj. pesticidy)
systémové přípravky působí až při vyšších teplotách nad 15° C podle druhu rostlin
    - stav rostlin**-pro zemědělské plodiny je uváděn stupeň vývoje
    - problém poškození rostlin** popálení, zašpinění, změny barvy – např. Cu přípravky, starší kontaktní fungicidy – nutno vyzkoušet předem, azoly často ovlivňují růst rostlin
- Biologické přípravky** – velmi specifické podmínky účinnosti

Dávkování

Registr uvádí závazné dávkování na plochu (ha)

- Na sbírkové rostliny nelze použít – zpravidla se přepočítává na koncentraci v %
- Nutno znát vydatnost trysek – vyzkoušet.
- Problematické nízkoobjemové aplikace např. zmlžovače. Nutno zjistit skutečnou dávku **přípravku** na plochu, úlet při ošetření
- Odhad množství – u kontaktních přípravků nutné pokrytí celé plochy povrchu rostlin
- **Rostlinolékařský portál** – metodické Informace

Kombinace přípravků (fungicid + zoocid)

- **Přesná diagnostika**
- - škodlivého činitele
- - stadium, kdy je nejvhodnější zasáhnout
- **Příklad 1.:** lalokonosec *Othiorhynchus sulcatus*
- Přezimuje larva i dospělec – na povrch vylézá od II. do IV. –V.
- použití hlístic (od teploty 15°C v půdě), při nižší teplotě aplikace insekticidů na list opakovaně během úživného žíru
- VIII. – IX. hlístice do půdy (tep. 15 – 25°C a velmi mokrá půda v oblasti kořenů).
- **Příklad 2. :** růže (mšice, pilatky, černá skvrnitost, padlí) V. postřik např. kombinací Vertimec 0,06% + Talent 0,06%, po týdnu Mospilan 0,04% + Falcon 0,1%

Potřebné ošetření a zásahy

- Dřeviny po výsadbě (2-3 roky) – do stabilizovaného stavu
- Ohrožení asimilačního aparátu chorobami a škůdci v případě napadení významné části listů (např. padlí, černá skvrnitost i růží, housenky u *Rosaceae*, u platanů *Apiognomonina*, *Buxus sp.* zavíječ buxusový apod.)
- Výskyt chorob a škůdců v okolí nebo v minulých letech (např. klíněnka jírovcová, zavíječ buxusový – přípravky proti housenkám.
- Nové rostliny - zvláštní režim v izolaci (před vysazením do expozic mezi ostatní rostliny)

Prevence je důležitá

- Vhodné stanoviště
- Nevysazovat oba hostitele např. rzí (vejmutovky a *Ribes*, macešky a bika ladní, topoly a různé dřeviny např. *Tsuga*, modřín a další rostliny). V případě nutnosti ošetření proti rzím – opakovaně za vegetace.
- Nevysazovat stejné nebo podobné druhy rostlin na stejné stanoviště s výskytem chorob (zvláště půdní choroby) a škůdců
- Střídat pesticidy z různých chemických skupin v souvislosti s dobou účinnosti a aplikace správné dávky

Přeji zdraví vám i vašim rostlinám

